

INFORMACJA Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY
RODZINIE W CZŁUCHOWIE

WRAZ
ZE SPRAWOZDANIEM
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
W CZŁUCHOWIE,

SPRAWOZDANIEM
Z POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W
POWIECIE CZŁUCHOWSKIM NA LATA 2024-2028,
ORAZ INNYCH PROGRAMÓW

ZA ROK 2025

Podstawa prawna:

art.76 ust. 4 pkt 15, art. 180 pkt 1, art. 182 ust. 5 i 6 ustawy z dn. 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 poz. 49 ze zm.) oraz art. 19 ustawy z 12.03.2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 poz. 1691)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego. PCPR realizuje zadania własne powiatu, zadania zlecone przez administrację rządową oraz inne zlecone zadania określone w aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022r., poz. 1526),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 poz. 869),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r., poz. 49),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r., poz. 901 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 poz. 100 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 poz. 535),

Starosta Człuchowski Zarządzeniem Nr 32/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku na organizatora pieczy zastępczej wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności.

Nadzór nad prawidłowością wykonywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie zadań wykonuje Zarząd Powiatu oraz Wojewoda (zadania zlecone).

I. Piecza zastępcza - rodzinna

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 poz. 49 ze zm.) zapewnia każdej rodzinie zastępczej świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Zgodnie z obowiązującymi aktami prawa pomoc finansowa dla rodzin zastępczych w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka :
 - nie mniej niż 1.002,00zł - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
 - nie mniej niż 1.517,00zł - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 306,00zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka, a rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 306,00zł miesięcznie.

W 2025r. wypłacono rodzinom zastępczym świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wysokości 1.112.669,75zł.

Według ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka Starosta może przyznać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- świadczenia na pokrycie:
 - niezbędnych kosztów związanych z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej (jednorazowo),
 - kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.

W 2025r. wypłacono rodzinom zastępczym dofinansowanie do wypoczynku na łączną kwotę 6.500,00zł, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przyjęciem dziecka w wysokości 14.071,50zł. Żadna z rodzin nie musiała korzystać ze świadczenia na zdarzenie losowe.

Zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, w których umieszczonych jest powyżej 3 dzieci, zgodnie z cyt. ustawą mogą otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym w wysokości odpowiadającej wydatkom ponoszonym przez rodzinę zastępczą zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dzwиг osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne wraz ze związanymi z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych wydatków przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą.

W 2025r. dwie rodziny zawodowe oraz jeden rodzinny dom dziecka skorzystały z tej formy pomocy. Otrzymały środki finansowe w łącznej kwocie 54.672,57zł.

Rodzinie zawodowej Starosta może raz do roku także przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, gdy wymaga tego poprawa warunków zamieszkania dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej bądź w przypadku konieczności pozyskania miejsc dla kolejnych dzieci, które będą umieszczone w tej rodzinie.

W 2025r. nie korzystano z tej formy pomocy.

Kolejną formą wsparcia dla zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych jest możliwość zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. W przypadku gdy w zawodowej rodzinie zastępczej przebywa powyżej 3 dzieci, Starosta zatrudnia osobę do pomocy dla zawodowej i niezawodowej rodziny zastępczej.

W 2025r. z tej formy pomocy skorzystały 2 zawodowe rodziny zastępcze oraz 1 rodzinny dom dziecka.

Z rodzinami zastępczymi zawodowymi i rodzinnymi domami dziecka podpisuje się umowę zlecenia i na jej podstawie otrzymują wynagrodzenie.

W 2025r. 3 rodziny zastępcze zawodowe i 1 rodzinny dom dziecka otrzymały wynagrodzenie w łącznej wysokości 241.414,60zł.

Ponadto od 01.07.2024r. rodziny zastępcze zawodowe i rodzinny dom dziecka w ramach rządowego Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024-2027” otrzymują dodatek motywacyjny w wysokości 1.000,00zł brutto miesięcznie.

W Powiecie Czulchowskim w 2025r. funkcjonowały 3 zawodowe rodziny zastępcze, w tym 1 zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Od dnia 01.01.2024r. zaczął funkcjonować rodzinny dom dziecka.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce

zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Każda gmina, zobowiązana jest do zwrotu określonej kwoty na rzecz utrzymania dzieci pochodzących z ich terenu.

Dochody osiągnięte w związku z realizacją działań PCPR wyniosły w roku 2025 ogółem – 1.018.701,19zł w tym:

- od gmin za miejsca dla dzieci w rodzinach – 855.143,53zł
- od powiatów za miejsca dla dzieci w rodzinach (porozumienia) – 163.557,66zł

II. Piecza zastępcza – instytucjonalna

Na terenie Powiatu Człuchowskiego funkcjonuje Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Powiatu Człuchowskiego, w skład którego wchodzi trzy placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego tj. Dom dla Dzieci „Pod Świerkami”, Dom dla Dzieci „Kotwica” oraz Dom dla Dzieci „Przystań”. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w 2025 roku w tych placówkach wynosił 8.632,64zł.

Należy pamiętać, że w pierwszej kolejności, rozważana jest możliwość umieszczenia w rodzinnej formie pieczy zastępczej, a tylko w przypadkach, gdy jest to niemożliwe, małoletni zostaje skierowany do placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na dzień 31.12.2025r.

Lp.	Gmina/Powiat	Ilość dzieci	Skierowania wydane w 2025r.
1.	Miasto Człuchów	6	5
2.	Miasto i Gmina Debrzno	5	1
3.	Miasto i Gmina Czarne	9	1
4.	Gmina Człuchów	11	1
5.	Gmina Przechlewo	3	2
6.	Gmina Rzeczenica	0	0
7.	Gmina Koczała	0	0
8.	Z innych powiatów	8	4
Razem		42	14

Dochody, analogicznie jak w przypadku pieczy rodzinnej, osiągnięte w związku z realizacją działań PCPR wyniosły w roku 2024 ogółem – 1.868.241,93zł w tym:

- od gmin za miejsca dla dzieci w placówce – 956.078,53zł
- od powiatów za miejsca dla dzieci w placówce (porozumienia) – 912.163,40zł

Poza powiatem człuchowskim w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczych typu rodzinnego w Tuligłowach (Powiat Krasnystaw) przebywa trójka dzieci. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w 2025 roku w tej placówce wynosił 6.390,04zł. W 2025r. łącznie Powiat wydał na utrzymanie trójki dzieci kwotę 229.125,81zł.

III. Usamodzielnienia

➤ Piecza rodzinna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2025 zrealizowało wydatki na kwotę – **72.105,00zł**, z której uregulowano:

- świadczenia na kontynuowanie nauki – 72.105,00zł,
- pomoc na usamodzielnienie – 0,00zł,
- pomoc na zagospodarowanie – 0,00zł.

➤ Piecza instytucjonalna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2025 zrealizowało wydatki na kwotę – **36.772,86zł**, z której uregulowano:

- świadczenia na kontynuowanie nauki – 36.772,86zł,
- pomoc na usamodzielnienie – 9.991,00zł,
- pomoc na zagospodarowanie - 0,00zł.

➤ Ośrodki wymienione w art. 88 ustawy o pomocy społecznej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w roku 2025 zrealizowało wydatki na kwotę – **6.610,00zł**, z której uregulowano:

- świadczenia na kontynuowanie nauki – 0,00zł,
- pomoc na usamodzielnienie – 2.066,00zł,
- pomoc na zagospodarowanie - 4.544,00zł.

IV. Dom Pomocy Społecznej

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym. Na terenie powiatu człuchowskiego funkcjonuje jeden dom pomocy społecznej.

Dom Pomocy Społecznej w Czarnem przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych. Placówka dysponuje 199 miejscami. W roku 2025 miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w Domu wynosił 8.127,82zł. Zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej od 1 stycznia 2004 roku decyzję o skierowaniu do DPS i decyzję ustalającą odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby kierowanej (tzw. nowe zasady). W stosunku do pozostałych mieszkanków umieszczonych w DPS przed dniem 01.01.2004r. (tzw. stare zasady) PCPR w Człuchowie wydaje nowe decyzje o odpłatności – wydał ich 35. Do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie należy skompletowanie dokumentacji dotyczącej osoby ubiegającej się o pobyt w domu pomocy społecznej oraz wydanie decyzji o umieszczeniu skierowanej pensjonariuszki lub pensjonariusza (od 01.01.2023r. przyjmowani są także mężczyźni). Na dzień 31.12.2025r. w Domu Pomocy Społecznej w Czarnem przebywało 180 osób, w tym 13 mężczyzn (30 osób na „starych zasadach”). W 2025 roku przyjęto 8 nowych mieszkańców. Z usług DPS od 1959 roku narastająco na dzień 31.12.2025r. skorzystało 824 osób.

Ponadto do Domu dla Małoletnich Dzieci i Kobiety w Cięży w Matemblewie złożono jeden

wniosek. Umieszczenie w tego typu Domu nie nastąpiło z uwagi na rezygnację zainteresowanej.

V. Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności

W 2025 roku wydano 1664 orzeczeń osobom powyżej 16r.ż., z tego 1607 orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności, 30 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, a 27 orzeczeń o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Osobom przed 16 r.ż. wydano 287 orzeczeń, z czego 264 o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, 22 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, a 1 orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Ponadto wydano 596 legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz 611 kart parkingowych, w tym 11 dla instytucji.

VI. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Aby skutecznie zmniejszyć skalę występującego problemu, którym jest stosowanie przemocy wobec swoich bliskich ustawodawcy nałożyli na każdy szczebel administracji publicznej liczne zadania, których realizacja ma pomóc w coraz skuteczniejszej oraz kompleksowej pracy na rzecz rodzin, które zmagają się z problemem przemocy.

Szczegółowe dane i opis działania zawarto w załączniku nr 2.

VII. Poradnictwo specjalistyczne

Jednym z głównych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Czuluchowie jest świadczenie pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego dla osób z całego terenu powiatu czuluchowskiego. Centrum dzięki wysoko wyspecjalizowanej kadrze pracowników jednostki, która prowadzi poradnictwo w bardzo szerokim zakresie obejmującym wiele dziedzin życia codziennego.

Od października 2021r. w Centrum został stworzony Punkt Interwencji Kryzysowej. W ramach poradnictwa specjalistycznego przyjmuje prawnik, pedagog, psycholog, pracownik socjalny.

W roku 2025r. ze wsparcia specjalistycznego skorzystało 11 rodzin, w tym 2 w ramach PIK.

VIII. Pomoc dla cudzoziemców posiadających ważną Kartę Polaka.

Karta Polaka jest dokumentem potwierdzającym przynależność do Narodu Polskiego i poświadczającym uprawnienia przyznawane w ramach ustawy z dnia 7 września 2007r. o Karcie Polaka (j.t. Dz. U z 2018r. poz. 1272.).

Wypłaty świadczenia na podstawie decyzji wojewody dokonuje starosta właściwy ze względu na miejsce pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osoby uprawnionej do świadczenia pieniężnego.

Zgodnie z art. 8c ust. 1 i 2 ustawy o Karcie Polaka świadczenie pieniężne ustala się w kwocie stanowiącej:

- w okresie pierwszych 3 miesięcy - równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w roku złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego - na wnioskodawcę i jego małżonka oraz równowartość 50% tej kwoty na każde małoletnie dziecko pozostające pod władzą rodzicielską wnioskodawcy lub jego małżonka, jeżeli ww.

członkowie rodziny przebywają razem z wnioskodawcą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

➤ w okresie od 4 do 9 miesiąca - odpowiednio 60% kwot określonych w pkt 1.

W roku sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w imieniu Starosty zrealizowało wypłatę środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej dla jednej rodziny czteroosobowej posiadającej obywatelstwo Republiki Białoruskiej w łącznej wysokości 39.732,00zł. Wypłaty przyznanego świadczenia pieniężnego na okres dziewięciu miesięcy dokonano w okresach miesięcznych wskazanych w decyzji wojewody.

IX. Prowadzenie ewidencji małoletnich obywateli Ukrainy

PCPR w Człuchowie zgodnie z art. 25a ustawy z dnia 12.03.2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U z 2024r. poz. 167 ze zm.) prowadzi ewidencję małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim. W 2025 roku do rejestru wpisano jednego małoletniego.

X. Szkolenie kadr pomocy społecznej

Zgodnie z art. 19 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy przeprowadzanie szkolenia kadr pomocy społecznej. W związku z tym przeprowadzono szkolenie dla pracowników OPS naszego powiatu na temat zmian wprowadzonych przez ustawodawcę w ustawie z dn. 27.08.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Z 2024 poz. 44 ze zm.) dotyczących wydłużenia orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, a także odnośnie e-doręczeń.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie jest członkiem „Porozumienia OPS i PCPR”. Na naszych cyklicznych spotkaniach wypracowywane są zasady jednolitego działania, rozwiązywane są na bieżąco problemy i trudności. Do naszego „Porozumienia...” zapraszany jest także przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy.

Wypracowywane wnioski, metody, uzgodnienia mają służyć jak najlepszej pracy z naszymi klientami i rodzinami wymagającymi merytorycznej pomocy.

XI. Realizacja projektów ze środków UE, rządowych

W roku sprawozdawczym Powiat Człuchowski/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nie realizowało żadnych projektów.

XII. Potrzeby z zakresu pomocy społecznej na lata następne

W aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia ważną rolę. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej oraz wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Realizacja celów musi opierać się na dobrze funkcjonującej bazie materialnej, instytucjonalnej oraz wykwalifikowanej kadrze służb społecznych.

System pomocy społecznej w Powiecie Człuchowskim tworzą placówki, które uzupełniają nawzajem swoją działalność. W ramach ich funkcjonowania, zarówno osoby niepełnosprawne, jak i inne znajdujące się w trudnej sytuacji uzyskują potrzebne wsparcie.

W Powiecie Człuchowskim zauważa się potrzebę dalszego rozwijania placówek wspierających osoby niepełnosprawne wymagające całodobowej opieki i wsparcia, w tym także podniesienia standardów usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, również poprzez kontynuację programów „Opieka wytechnieniowa” oraz „Asystent osobisty osoby

z niepełnosprawnością”. Istotne znaczenie ma także dalszy rozwój rodzinnej pieczy zastępczej poprzez tworzenie nowych niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

W tym kontekście należy wskazać na konieczność rozwoju poradnictwa specjalistycznego dla rodzin oraz wdrożenia programów profilaktycznych, niezbędnych do nabycia umiejętności przewycięzania trudności opiekuńczo - wychowawczych i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, co pozwoli ochronić dzieci przed rozdzieleniem ich z rodzicami naturalnymi.

Istotny będzie również rozwój Punktu Interwencji Kryzysowej poprzez pozyskanie nowych specjalistów dla osób znajdujących się w kryzysie bądź zmagających się z przemocą domową.

Konieczne jest dalsze prowadzenie działań, które będą miały na celu uwrażliwienie społeczeństwa na problem przemocy, krzywdzenia innych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, poprzez różnego rodzaju akcje informacyjne czy kampanie społeczne, a także zapewnienie kadrze pomocy specjalistycznej, mającej na celu zapobieganie wypaleniu zawodowemu, np. poprzez grupy wsparcia.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzin w Cieluchowie
mgr Paweł Kisielowski

SPRAWOZDANIE ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W CZŁUCHOWIE

Z dniem 01 stycznia 2012r. wprowadzono w życie ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r. poz. 49 ze zm.). Ustawa uregulowała w sposób kompleksowy zasady wspierania rodziny, pieczy zastępczej postępowania adopcyjnego. W ramach ustawy powołano organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którym mogła pozostać jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W Powiecie Człuchowskim Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, na podstawie Zarządzenia Starosty Człuchowskiego Nr 32/2011 z dnia 20.12.2011r.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze, które możemy podzielić na:

- a. spokrewniona - tworzą ją, małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- b. niezawodowa - tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- c. zawodowa, w tym: zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza.

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka - opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a. godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b. pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c. nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- a. traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- b. zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- c. zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- d. zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- e. zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- f. zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- g. umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodziny zastępcze współpracują z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Opieką trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu 2025r. objętych zostało 44 rodziny zastępcze (71 dzieci). W stosunku do pozostałych rodzin zadania koordynatora wypełniał organizator rodzinnej pieczy zastępczej (4 rodziny zastępcze – 6 dzieci).

Na koniec roku 2025 w powiecie człuchowskim funkcjonowało 39 rodzin zastępczych, w których przebywało 65 dzieci. W roku obejmującym sprawozdanie powstało 7 nowych rodzin, w których umieszczono 13 dzieci. Ponadto w już istniejących rodzinach zawodowych umieszczono 2 nowych dzieci. Natomiast w placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczono 14 dzieci, w tym 4 pochodzących z powiatu chojnickiego. W porównaniu do roku 2024 zmniejszyła się liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w których przebywało 70 dzieci w roku 2025 65 dzieci. Zmniejszyła się też liczba rodzin z 41 w 2024 roku na 39 rodzin w roku 2025.

typ rodziny	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewnione	22	29
niezawodowe	13	18
zawodowe	3	9
rodzinny dom dziecka	1	9
Razem:	39	65

Liczba rodzin zastępczych w podziale na poszczególne gminy powiatu człuchowskiego (stan na 31.12. 2025r.).

		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodzinny dom dziecka
Miasto Człuchów	2024	8	3	0	0
Miasto i Gmina Debrzno	2024	5	1	0	0
Miasto i Gmina Czarne	2024	3	4	0	0
Gmina Człuchów	2024	3	3	2	1
Gmina Przechlewo	2024	1	1	1	0
Gmina Rzeczenica	2024	2	0	0	0
Gmina Koczała	2024	0	1	0	0

Z rodzinnej pieczy zastępczej powróciło do rodzin biologicznych 5 dzieci, a 1 dziecko zostało przysposobione. Natomiast czworo dzieci zostało przeniesionych do placówki opiekuńczo-wychowawczej, 5 dzieci przeszło na proces usamodzielnienia. Jedna rodzina zastępcza zmieniła organizatora pieczy zastępczej i podpisała umowę z MOPR Gdańsk. Z kolei z placówki opiekuńczo-wychowawczej usamodzielniało się 8 osób, 1 dziecko powróciło do rodziny biologicznej, a 1 zostało umieszczone w rodzinie zastępczej. 1 wychowanek, na jego wniosek, został umieszczony w Domu Pomocy Społecznej w Czarnem. Żadne dziecko nie zostało adoptowane.

Na terenie innych powiatów w 13 rodzinach zastępczych jest umieszczonych 20 dzieci, 3 dzieci przebywa w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Dzieci te pochodzą z naszego powiatu. Natomiast na terenie naszego powiatu w 7 rodzinach zastępczych przebywa 9 dzieci pochodzących z innych powiatów.

W 2025r. powstała jedna nowa zawodowa rodzina zastępcza.

Jednym z ważniejszych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia nie rzadziej niż raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. W związku z tym dokonano 136 ocen. Dokonano także 12 ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Ponadto 21 rodzin zastępczych zostało objętych badaniami psychologicznymi. Sporządzono także dodatkowo 12 opinii o rodzinach, które przekazano do Sądu Rejonowego w Czulchowie.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował w realizacji swoich zadań z sądem rodzinnym, przysyłając okresową ocenę sytuacji dziecka, ze szkołami i z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie oceny sytuacji dziecka oraz partycypowania w kosztach utrzymania pieczy zastępczej, z kuratorami sądowymi w zakresie realizacji postanowień sądu.

W 2025r. PCPR po raz kolejny rozpoczął kampanię promocyjną odnośnie pieczy zastępczej w celu pozyskania nowych rodzin zastępczych (ulotki, plakaty). W promocję aktywnie włączyły się wszystkie gminy powiatu czulchowskiego umożliwiając darmowe rozstawienie namiotu promocyjnego na ważnych imprezach na terenie swojej gminy. W 2025r. zgłosiła się jedna rodzina, która przeszła szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą. Ponadto przeszkolono już istniejące rodziny zastępcze – w sumie 4 osoby, które zostały ustanowione przez sąd z obowiązkiem ukończenia szkolenia. Przeszkolono, doskonaląc umiejętności wychowawcze, dodatkowo 28 osób stanowiących rodziny zastępcze (wszystkich typów) w zakresie traumy wczesnodziecięcej i lękowych stylów przywiązania.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Czulchowie zgłosiło do Ośrodka Adopcyjnego Fundacji „Dla Rodziny” 4 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną wraz z kompletną dokumentacją.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Czulchowie także sporządziło 9 pozwów o alimenty na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które przesłano do Sądu Rejonowego w Czulchowie.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej złożył organizatorowi sprawozdania z efektów swojej całorocznej pracy. W sprawozdaniach zwracali uwagę na problemy w rodzinach zastępczych: brak kontaktów lub konflikty z rodziną biologiczną, trudności wychowawcze z dziećmi. Trudności w pracy koordynatora to: biurokracja, niestosowanie się rodziny zastępczej do udzielanych rad. Poprawiła się współpraca ze szkołami odnośnie uzyskiwania opinii o wychowankach pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w 2025r. zorganizował Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. Został zorganizowany uroczysty poczęstunek oraz wszystkie rodziny zastępcze otrzymały podziękowania za swoją pracę oraz podarunki.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej złożył wniosek o środki finansowe z rządowego programu wsparcia powiatu w organizowaniu i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2025r. Otrzymaliśmy dotacje ze środków Funduszu Pracy na częściową refundację wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych w wysokości 49.140,00zł.

Ponadto do zadań własnych, zgodnie z art. 180 ust. 3 ustawy z dn. 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne przez wspieranie procesu usamodzielnienia. 5 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej przeszło na proces usamodzielnienia (w trwającym procesie usamodzielnienia pozostaje łącznie 34 osób), z czego 11

pobierało pomoc na kontynuowanie nauki. 1 osoba zwróciła się z wnioskiem o wypłatę pomocy na usamodzielnienie. Nikt nie złożył wniosku o wypłatę pomocy na zagospodarowanie. Z instytucjonalnej pieczy zastępczej usamodzielniało się 8 osób (w trwającym procesie usamodzielnienia pozostaje łącznie 29 osób), z czego 6 pobierało pomoc na kontynuowanie nauki, 3 osoby złożyły wniosek na usamodzielnienie, a 2 na zagospodarowanie. Ponadto osoby mają możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego (prawnego i psychologicznego). Mają możliwość skorzystania z mieszkania treningowego. Motywowano usamodzielnianych do aktywnego poszukiwania pracy.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Cieluchowie
mgr Paweł Kisielowski

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE CZŁUCHOWSKIM NA LATA 2024-2028

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2025

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie jest jednostką organizacyjną Powiatu Człuchowskiego, realizującą następujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Wskazać należy również zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat, do których należą:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Człuchowskim na lata 2024-2028 został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Człuchowskiego Nr LXIX/400/2023 w dniu 28 grudnia 2023 r.

Głównym celem działań podejmowanych w ramach „*Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej*” jest prowadzenie działań

dążących do rozwiązywania problemu przemocy domowej oraz rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki, w celu zapobiegania wzrostowi skali zachowań przemocowych na terenie powiatu człuchowskiego. Dokonywany jest poprzez działania w następujących obszarach:

1. Podejmowanie działalności edukacyjno-profilaktycznej w celu zwiększenia świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności wsparcia i ochrony osób doznających przemocy domowej.
3. Rozszerzenie działań ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw społecznych osób stosujących przemoc domową.
4. Zapewnienie zaplecza kadrowego i instytucjonalnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz podnoszenie kompetencji zawodowych ich przedstawicieli.

Na podstawie zidentyfikowanych potrzeb w zakresie zjawiska przemocy na terenie powiatu człuchowskiego szczególne miejsce zajmuje realizacja celu szczegółowego w zakresie podejmowania działalności edukacyjno-profilaktycznej mającej za zadanie zwiększenie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej poprzez przeprowadzanie następujących działań:

- zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu dotyczącej zjawiska przemocy domowej;
- poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy;
- pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców wobec osób stosujących przemoc oraz prowadzenie działań profilaktycznych;
- zwiększenie świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie powiatu w przypadku problemu przemocy domowej.

Działania te realizowane są przez instytucje i podmioty, które świadczą pomoc osobom i rodzinom z problemem przemocy (policja, prokuratura, sąd, poradnie zdrowia psychicznego, poradnie terapii uzależnień, ośrodki pomocy społecznej) oraz wszystkie placówki oświatowe.

Instytucje te dzięki swym możliwościom doradczym, kadrowym, lokalowym wspierają realizację założeń zawartych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Pierwszym i najważniejszym zadaniem wszystkich instytucji jest ochrona osób doznających przemocy.

Jest ono realizowane przede wszystkim poprzez procedurę Niebieskiej Karty, która jest przejrzystym i spójnym narzędziem do przeciwdziałania przemocy domowej. Główną zaletą tego narzędzia jest to, że pozwala ono na objęcie kompleksową pomocą całej rodziny, w której

występuje problem przemocy. Uprawnionymi do stosowania procedury Niebieskiej Karty są między innymi pracownicy socjalni podczas pracy w środowisku lub policja podczas interwencji domowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie jako koordynator działań zwróciło się z pisemną prośbą do instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny z terenu powiatu człuchowskiego o przesłanie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie ich działań. Zapytanie zostało rozesłane do 7 ośrodków pomocy społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie.

Z diagnozy zjawiska przemocy domowej wynika, iż wszystkie ośrodki pomocy społecznej powiatu człuchowskiego w 2025 r. założyły łącznie założono 110 Niebieskich Kart. Natomiast Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie założyła ich 98. Oznacza to wzrost w stosunku do ubiegłego roku.

Wśród głównych przyczyn przemocy w rodzinie należy wymienić uzależnienie od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych, konflikty rodzinne, niezgodność charakteru, problemy wychowawcze, bezrobocie, choroby oraz zaburzenia psychiczne, zazdrość, uzależnienie od hazardu. Poza przemocą fizyczną bardzo częstą formą jest przemoc psychiczna, ekonomiczna oraz zaniedbanie (głównie dzieci). Najczęściej przemocy domowej doświadczały kobiety oraz dzieci.

Rodziny, w których występuje przemoc, objęte są wsparciem psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego, prawnika oraz terapeuty uzależnień. Prowadzone są działania pomocowe, rozmowy motywujące, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo psychoterapeutyczne, skierowania do GKRPA. Monitorowany jest stan bezpieczeństwa rodziny przez dzielnicowych i pracowników socjalnych.

Działania, które leżą w kompetencjach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, to przede wszystkim ochrona osób doświadczających przemocy domowej, polegająca na zapewnieniu wszystkim osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia. Powiat Człuchowski ma podpisane porozumienie o współpracy ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi, który zobowiązał się do zapewnienia bezpłatnego schronienia ofiarom przemocy pochodzącym z terenu naszego powiatu. Podpisano także porozumienie z Caritas w Sopocie dotyczące możliwości korzystania z miejsc posiadanych w Domu – zarówno dla kobiet w ciąży i matek z dziećmi.

Oprócz ochrony osób doświadczających przemocy należy pamiętać o wsparciu dla osób stosujących przemoc domową, poprzez możliwość uczestnictwa w *Powiatowym Programie Korekcyjno - Edukacyjnym Dla Osób Stosujących Przemoc Domową* (przyjętego Uchwałą Rady Powiatu Człuchowskiego Nr LXXI/409/2024 w dniu 23 stycznia 2024 r.) oraz w *Programie*

Psychologiczno – Terapeutycznym Dla Osób Stosujących Przemoc Domową (przyjętego Uchwałą Rady Powiatu Czulchowskiego Nr LXXI/410/2024 w dniu 23 stycznia 2024 r.).

W 2025 r. pomimo intensywnie prowadzonej akcji informacyjnej, w tym ścisłej współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi z całego powiatu oraz ogłoszeniu zamieszczonemu na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczącemu możliwości uczestnictwa w Programie, nie udało się zebrać wymaganej liczby osób nieumożliwiającej rozpoczęcie szkolenia.

Ponadto został opracowywany *Powiatowy Program Profilaktyczny w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci Zagrożonych Przemocą na lata 2024 – 2028*, który został przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Czulchowskiego Nr LXXI/411/2024 w dniu 23 stycznia 2024 r. Celem Programu jest ograniczenie skali przemocy oraz skutków stosowania przemocy poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych wobec dzieci w rodzinach dotkniętych lub zagrożonych występowaniem przemocy domowej. Działania, polegające głównie na organizowaniu spotkań, szkoleń oraz warsztatów dla rodziców i dzieci, realizowane były przez ośrodki pomocy społecznej, Komendę Powiatową Policji, Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną oraz placówki oświatowe.

W roku 2025 poza wymienionymi działaniami prowadzone było specjalistyczne poradnictwo oraz działania prewencyjno-informacyjne, polegające na upowszechnianiu broszur informacyjnych, obszernego informatora zawierającego m.in. wykaz dostępnych form, miejsc i instytucji udzielających pomocy oraz plakatów dotyczących przemocy domowej. W strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Czulchowie wyodrębniony jest Punkt Interwencji Kryzysowej, który pomaga mieszkańcom powiatu czulchowskiego przezwyciężyć trudne sytuacje życiowe poprzez udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej oraz doradztwa socjalnego.

Podsumowanie

Należy zauważyć, iż działania podejmowane przez instytucje pracujące na rzecz ochrony dziecka i rodziny z terenu powiatu czulchowskiego wykazane w sprawozdaniu wzajemnie uzupełniają się i nakładają, co jest naturalne, gdyż wszystkie te czynności skierowane są na osiągnięcie wspólnego celu, jakim jest zmniejszenie zjawiska przemocy domowej.

W omawianym okresie sprawozdawczym wszelkie zadania określone w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028 były realizowane. Wszystkie instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej udzielały pomocy osobom zmagającym się z problem przemocy. Poszczególne działania były dostosowane do zmieniających się potrzeb i zagrożeń.

Biorąc pod uwagę coraz większą ilość zgłoszeń dotyczących przemocy domowej można stwierdzić, że w powiecie człuchowskim system przeciwdziałania przemocy domowej działa coraz sprawniej.

Znacznie wzrosła wrażliwość społeczeństwa dotycząca przemocy. Społeczeństwo zaczyna wierzyć, że nie pozostają z problemem przemocy sami. Wzrasta również wiedza pracowników zespołów interdyscyplinarnych, którzy uczestniczą w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przemocy domowej.

Rekomendacje

W dalszym ciągu wskazane jest zwiększenie ilości prowadzonych działań wspierających i motywujących w stosunku do osób stosujących przemoc domową, wsparcie psychologa, terapeuty uzależnień, motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym.

Wskazana jest także dalsza współpraca instytucji lokalnych działających w obszarze przemocy w zakresie skutecznego rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową. W dalszym ciągu należy organizować szkolenia i kursy mające na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry pracującej z rodzinami, w których występuje problem przemocy, w tym również prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących przemocy poprzez rozpowszechnianie wśród mieszkańców powiatu ulotek na temat możliwych form pomocy w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy domowej.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinnej w Człuchowie
mgr Paweł Kisielowski

